



Posouzení vlivu stavebních úprav objektu Komunitního centra a prodejny potravin Grygov, z hlediska zájmů ochrany přírody

Posudek je zpracován odborně způsobilou osobou v souladu s „Metodikou posuzování staveb z hlediska výskytu obecně, a zvláště chráněných synantropních druhů živočichů“

MGR. RADIM KOČVARA

Záříčí 92, 768 11 Chropyně, Mobil: 604 356 795

e-mail: burunduk@seznam.cz, IČO: 730 68 021, DIČ: CZ7808155432

Úvod

Na základě žádosti BAUMAS projekt s. r. o. bylo provedeno ohledání zájmové budovy s cílem ověření výskytu obecně, a zvláště chráněných synantropních druhů volně žijících živočichů na objektu, který má být rekonstruován v rámci záměru. Jedná se o Komunitní centrum a prodejnu potravin Grygov, ul. Šrámkova.

Nejprve byl prověřen případný dřívější výskyt zájmových druhů živočichů na dotčené stavbě prostřednictvím náleзовé databáze Agentury ochrany přírody a krajiny (NDOP). Využity byly také výsledky dřívějších orientačních sledování okolí stavby se zaměřením na významné druhy živočichů, které ad hoc provedl zhotovitel této zprávy v předchozích letech (2018, 2020). V rámci NDOP je z budovy záznam hnízdiště čápa bílého, druh zde hnízdí od r. 2021. Projekt počítá s přítomností čápa bílého a zohledňuje jeho hnízdění vhodným opatřením. Za tímto účelem bylo rovněž vydáno závazné stanovisko k povolení výjimky KÚ Olomouckého kraje ze dne 13. 3. 2023 pro čápa bílého (č. j.: KUOK 27663/2023, Sp. Zn.: KÚOK/21969/2023/OŽPZ/7324).

Aktuální podrobný průzkum byl proveden formou návštěvy dne 15. 4. a 7. 5. 2024 a byl zaměřen na aktuální výskyt živočichů a zanechané pobytové stopy. V noci byl proveden průzkum pomocí ultrazvukového detektoru Pettersson M500-384. Během průzkumu byly podrobně ohledány vnitřní i vnější prostory dotčeného objektu. Zvláštní pozornost byla věnována potencionálním hnízdištím a úkrytům ve skladbě obvodového a střešního pláště. Prohledány byly i všechny případné ventilační otvory, prostory okenních nik se zaměřením na případné spáry po obvodu okenních otvorů, případné štěrby pod parapety oken a dilatační spáry, podhledy. Pozornost byla dále věnována zaskleným plochám a jiným konstrukčním prvkům, jež by mohly představovat riziko pro živočichy.

Jedná se o dvoupodlažní budovu mateřské školy, jednopodlažní budovu školní kuchyně a budovu garáží a kotelny, které jsou navzájem propojeny. Objekt nemá půdní prostory, má však po celém obvodu větrací otvory. Ty jsou většinou dostupné (bez mřížek), jsou ale relativně úzké, kdy je do stávajícího otvoru ve většině případů vložena další trubka průměru cca 50 mm. Projekt řeší rekonstrukci dvoupodlažní části, která sloužila MŠ a jednopodlažní části, která sloužila jako garáž a kotelna. Objekt se nachází v severozápadní části obce, přímo vedle obecního úřadu na parcele p. č 374/1, v katastrálním území obce Grygov.

Výsledky

Zjištěné výskyty anatrotních druhů živočichů

Jednotlivé případně zjištěné druhy jsou diskutovány dále. U každého případně zjištěného druhu je uveden stupeň ohrožení, a to podle přílohy č. III vyhlášky MŽP ČR č. 395/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, podle Červených seznamů ČR (CHOBOT & NĚMEC 2017). Dále je uvedeno, zda se druh nachází v Příloze I Směrnice č. 2009/147/ES nebo v příloze II nebo IV Směrnice 92/43/ES.

Zákonem chráněné druhy: O – Ohrožený druh, SO – Silně ohrožený druh, KO – Kriticky ohrožený druh; Červené seznamy obratlovců ČR: EX – Vyhynulý, RE – Druh vymizelý na území ČR, EW – Vyhynulý nebo vyhubený ve volné přírodě, CR – Kriticky ohrožený druh, EN – Ohrožený druh, VU – Zranitelný druh, NT –

Téměř ohrožený druh, LC – Málo dotčený druh, NE – nevyhodnocené druhy, DD – taxon, o němž jsou nedostatečné údaje. I, II, IV – druh je uveden v příslušné příloze Směrnice.

Na komíně budovy hnízdí od r. 2021 **čáp bílý** *Ciconia ciconia* – O, NT, I. Aktuálně je hnízdo opět obsazeno, pozorování zde byli dva jedinci sedící na hníždě.

Hnízdiště pro čápy na stávajícím komínu bude řešeno pomocí ocelové konstrukce. Základnu budou tvořit ocelové L úhelníky 60/60/6 mm kotvené do komínové hlavy. K ní budou přivařené „paprsky“ z ocelových úhelníků 50/50/5 mm. Horní část, prostor pro hnízdění, bude proveden kruhovitý průměru 1,5 m z ocelové pásoviny 50/5 s navařenou kari sítí 5/150 mm. Cca 1,5 m pod úrovní hnízdiště bude vytvořena kruhovitá konstrukce o průměru 3 m z ocelové pásoviny 50/5 mm s navařenou kari sítí 5/150 sloužící jako záchytná síť pro větve a podobný materiál z kterého bude hnízdiště tvořeno.

Dotčení čápa je řešeno v rámci stanoviska k povolení výjimky KÚ Olomouckého kraje ze dne 13. 3. 2023 pro čápa bílého (č. j.: KUOK 27663/2023, Sp. Zn.: KÚOK/21969/2023/OŽPZ/7324), kdy jsou navrženy následující podmínky realizace zásahu:

1) Práce na komínu budou prováděny v době, kdy se čápi na hníždě nezdržují, tj. od 1. 9. do 15. 3. kalendářního roku.

2) Hnízdní podložka bude mít vypletený základ hnízda.

3) Žadatel bude postupovat v součinnosti s biologickým dozorem, zejména v otázce provedení a instalace hnízdní podložky a přípravy a instalace vypleteného základu hnízda.

4) Žadatel zajistí vyhotovení písemné zprávy biologického dozoru. Zpráva bude obsahovat zejména termín realizace prací na komínu, průběh, výsledky a druh přijatých opatření (včetně fotodokumentace), které se týkají dotčení čápů bílých. Zpráva bude zaslána Krajskému úřadu Olomouckého kraje v písemné nebo v elektronické podobě, a to do 3 měsíců od ukončení prací na komínu.

Na budově nebyly potvrzeny stopy po dřívějším či aktuálním hnízdění jiříčky obecné *Delichon urbica* – NT ani jiných druhů ptáků.

Specifickým konstrukčním prvkem jsou větrací otvory po obvodu atiky, jež jsou většinově přístupné (absence mřížek). Jejich atraktivita je ale snížena zmenšeným průměrem (do 50 mm), kterým je dosaženo vložením hladkých trubek do většiny stávajících otvorů. Funkčních či potenciálně funkčních otvorů je celkem od čelní stěny 15+12+15+12, v jižní části pak 10+14+10.

Podrobným ohledáním otvorů pak bylo potvrzeno, že zde nehnízdí **rorýs obecný** *Apus apus* – O. Otvory jsou příliš malé, méně vhodná je také výška části objektu a jeho zárůst dřevinami v části okolí. Otvory (některé z nich) ale využívají k hnízdění někteří drobní pěvci. Na jižní a západní straně byli registrováni při záletech do otvorů a krmení mláďat tři páry vrabce polního *Passer montanus* a jeden pár vrabce domácího *Passer domesticus*. Při objektu garáže pak 1 pár rehka domácího *Phoenicurus ochruros*.

Celkově lze shrnout, že se na budově nevyskytují netopýři, nehnízdí zde rorýs obecný, hnízdí zde někteří běžní pěvci a čáp bílý na komíně.

Posouzení stavby z pohledu standardu Opatření v rámci prevence kolizí ptáku s transparentními a reflexními materiály (AOPK ČR 2022)

V rámci posudku byly zohledněny zásady prevence kolizí ptáků s rizikovými materiály a plochami. Kolize ptáků se skly a dalšími materiály s obdobnými vlastnostmi jsou jednou z nejčastějších antropogenních příčin úhynů a poranění ptáků a je nutno jim věnovat zvýšenou pozornost. K orientačnímu posouzení rizikovitosti budovy byl využit hodnotící formulář, vytvořený na základě kombinace kritérií zahrnujících podmínky prostředí, tj. bezprostředního i širšího okolí stavby, základní charakteristiky a parametry stavby včetně materiálů použitých pro výplně otvorů, případně pro vnější opláštění stavby a další struktury (zábradlí, clony proti slunci a větru apod.).

Pro budovu platí, že je uprostřed souvislé zástavby, na jedné straně východněji navazuje na řadové domy, zástavba v okolí je ale řidší a zejména jižněji navazují parkovité výsadby dřevin. Prosklení je standartní s menšími okny, jež jsou většinou dělená.

Budova tak ve výsledku nezahrnuje žádné rizikové faktory. Výsledné skóre pro budovu činí 18, což je nízká hodnota (do 20 bodů) a značí nízké riziko budovy.

Doporučení dalšího postupu a návrh případných doporučení pro realizaci záměru

Z pohledu legislativní ochrany bude realizací navrženého záměru negativně dotčen jeden zvláště chráněný druh živočicha dle vyhlášky č. 395/1992 Sb., v platném znění, a to ohrožený čáp bílý. Výjimka a podmínky realizace zásahu do hnízdiště již byly stanoveny (č. j.: KUOK 27663/2023, Sp. Zn.: KÚOK/21969/ 2023/OŽPZ/7324). To znamená:

1) Práce na komínu budou prováděny v době, kdy se čápi na hnízdě nezdržují, tj. od 1. 9. do 15. 3. kalendářního roku.

2) Hnízdní podložka bude mít vypletený základ hnízda.

3) Žadatel bude postupovat v součinnosti s biologickým dozorem, zejména v otázce provedení a instalace hnízdní podložky a přípravy a instalace vypleteného základu hnízda.

4) Žadatel zajistí vyhotovení písemné zprávy biologického dozoru. Zpráva bude obsahovat zejména termín realizace prací na komínu, průběh, výsledky a druh přijatých opatření (včetně fotodokumentace), které se týkají dotčení čápů bílých. Zpráva bude zaslána Krajskému úřadu Olomouckého kraje v písemné nebo v elektronické podobě, a to do 3 měsíců od ukončení prací na komínu.

Dále je nutno zohlednit hnízdění běžných pěvců na budově, kteří využívají větrací otvory, tj. postupovat dle ustanovení § 5a odst. 1 písm. b) zákona.

V praxi to znamená realizovat zásahy do obsazených otvorů mimo období hnízdění druhů, respektive vhodněji realizovat zásahy za účasti navrženého biologického dozoru, který aktuálně ověří stav hnízdění a dle toho přijme vhodná opatření.

Je tedy vhodné postup prací koordinovat tak, aby práce byly zahájeny před nebo lépe po době hnízdění (s rezervou mimo 15. 3. až 1. 9. kalendářního roku), případně byla hnízdiště (větrací otvory) mimo tuto dobu (před zahájením prací) zaslepena jednostrannou uzávěrou, aby zde ptáci nemohli zahnízdít, ale byl umožněn únik z úkrytu v případě náhodného využití živočichy. V opačném případě platí pro období realizace doporučení účasti odborného biologického dozoru, který aktuálně ověří dobu a místo hnízdění druhů a dle toho stanoví časové a prostorové omezení prací tak, aby druhy mohly vyhnízdít. Toto řešení potenciálně umožňuje práce v části budovy bez omezení, případně zkrácení limitní doby zásahu. Rekonstrukce budovy v rámci vnitřních prostor může probíhat bez omezení a bez vlivu na ptáky.

S ohledem na nízké riziko budovy z hlediska nebezpečnosti prosklených ploch není nutné navrhovat žádná opatření.

V rámci podpory hnízdění ptáků zahrnující podporu rorýse obecného a stávající běžné druhy je možno navrhnout realizaci dvou tříkomorových budek standartu pro rorýsy (ty mohou případně obsadit i dotčení vrabci či rehek domácí), a to nad okna na vyšší část budovy orientovanou jižním nebo západním směrem.

V Zářiči, dne 8. 5. 2024
Mgr. Radim Kočvara

Mgr. Radim Kočvara
Zářičí 92, 768 11 Chropyně
IČ: 760 68 021
DIČ: CZ7808155432

Literatura

- Anděra M., Červený J. (2003): Červený seznam savců České republiky. In: Plesník J., Hanzal J. & Brejšková L. (eds.): Červený seznam ohrožených druhů ČR. Obratlovci. Příroda 22: 121–129.
- Anonymus (2023): Metodika posuzování staveb z hlediska výskytu obecně, a zvláště chráněných synantropních druhů živočichů. MŽP, 22 p.
- AOPK ČR (2022): Standardy Péče O Přírodu A Krajinu. Speciální opatření druhové ochrany. Řada E. Opatření v rámci prevence kolizí ptáků s transparentními a reflexními materiály. SPPK E02 007:2022.
- AOPK ČR (2023): Nálezová databáze AOPK [on-line databáze; portal.nature.cz], [cit. 2023–10]
- Chobot K. & Němec M. (eds.) 2017: Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Obratlovci. – Příroda, Praha, 34:1–182.
- Vyhláška MŽP ČR č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.
- Zákon ČNR ČR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.



Pohled na čelní stěnu, 15. 4. 2024 (RK)



Západní stěna s patrnými větracími otvory, 7. 5. 2024 (RK)



Jižní strana nižší části budovy, 15. 4. 2024 (RK)